

# Öğretmen Adaylarının Öğrenmeye İlişkin Tutumları İle Bilgi Okuryazarlık Becerileri Arasındaki İlişkinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi \*

## The Investigation of Different Variables of the Relationship between Teachers Candidates' Attitudes for Learning and Information Literacy Skills

Abdullah ADIGÜZEL \*\*

### Öz

Bu araştırmanın amacı, öğretmen adaylarının öğrenmeye ilişkin tutumları ile bilgi okuryazarlık becerileri arasındaki ilişkiyi çeşitli değişkenler açısından incelemektir. Araştırma Harran Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nin çeşitli bölümlerinin 3. ve 4. sınıflarında okuyan 215 öğrencinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmada veriler, "bilgi okuryazarlığı" ve "öğrenmeye ilişkin tutum" ölçekleri ile toplanmıştır. Ulaşılan sonuçlara göre, öğretmen adaylarının genel olarak bilgi okuryazarlığının gerektirdiği becerileri çoğu zaman gerçekleştirdikleri anlaşılmıştır. Aynı şekilde, öğretmen adaylarının öğrenmeye ilişkin tutum düzeylerinin de oldukça yüksek olduğu belirlenmiştir. Cinsiyet ve öğretmenliği tercih nedenleri öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlık beceri düzeylerine etki etmezken, not ortalaması yüksek olanlar, interneti araştırma amaçlı kullananlar, kendilerini iyi tanıyanlar ve müzik bölümü öğrencilerinin bilgi okuryazarlık becerilerinin daha yüksek olduğu anlaşılmıştır. Not ortalaması, öğretmenliği tercih nedeni ve interneti kullanım amaçları öğretmen adaylarının öğrenmeye ilişkin tutum düzeylerine etki etmemiştir. Kadın öğretmen adaylarının, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Bölümü öğrencilerinin ve kendini iyi tanıyanların öğrenmeye ilişkin tutumlarının daha yüksek olduğu anlaşılmıştır. Öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlık becerileri ile öğrenmeye ilişkin tutumları arasında pozitif yönde ve düşük düzeyde bir ilişki olduğu belirlenmiştir.

**Anahtar sözcükler:** Tutum, öğrenme, bilgi okuryazarlığı, öğretmen adayı

### Abstract

The overall purpose of this study is to the investigation of different variables of the relationship between teachers candidates' attitudes for learning and information literacy skills. The universe of this study consists of teacher candidates attending University of Harran's Education Faculty 3rd and 4th grades. The number of volunteering teacher candidates in the study is 215. Information Literacy and Attitude for Learning Scales were used to collect data in the study. According the results of the analysis, there is a significant relationship between teacher candidates' information literacy skills and their attitudes towards learning. It is understood that teacher candidates perform skills under information literacy most of the time. Teacher candidates' information literacy skill levels did not display significant differences according to gender and the reasons for preferring teaching profession. However, there were found significant differences according to variables of their average grades, departments, purpose of using internet and knowing themselves. In line with this finding, it was determined that teacher candidates' information literacy levels are higher for candidates that scored over the threshold of passing the course compared to those who got lower marks. Teacher candidates' attitude levels toward learning did not change significantly according to their average grades, reasons for preferring teaching profession and their purpose of internet. However, their attitude levels for learning showed significant difference according to their gender, departments they attend, self-knowing levels.

**Keywords:** Attitude, learning, information literacy, teacher candidate

\* Bu çalışma, III. Ulusal Eğitim Programları ve Öğretim Kongresi'nde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

\*\* Doç.Dr., Harran Üniversitesi, e-posta: aadiguzel@harran.edu.tr

## Giriş

Bilgi ve teknolojinin çok hızlı bir şekilde üretildiği, yayıldığı, paylaşıldığı ve insanı değişik şekil ve siddette etkilediği bir çağda yaşamaktayız. Bilgi ve teknolojiye bu hızlı hareketlilik birey niteliklerinde önemli değişiklikleri ve yenileşmeleri zorunlu kılmıştır. Bu durum birey davranışlarını değiştirme çabasında olan eğitimin de önemli bir konusu haline gelmiş ve nitelikli öğretmen anlayışının çok bilen öğretmenden, bilgiye nasıl ulaşacağını bilen öğretmene dönüşmesine yol açmıştır (Adıgüzel, 2005). Öyle ki 2000'li yılların nitelikli öğretmeni; bilgi ihtiyacının farkında olan, bilgiye ulaşmanın yollarını bilen, ulaştığı bilgiyi yapılandırarak öğrenen, öğrenmiş olduğu bilgilerden yeni bilgiler üretebilen ve ürettiği bilgileri sorunların çözmede kullanabilen öğretmen olarak tanımlanmaktadır (Sheehy, 2001). Bu durum günümüzde, bilgiyi arama, bulma ve etkili bir şekilde kullanma yolları olarak tanımlanabilecek bilgi okuryazarlığı becerilerinin önemini de açık bir şekilde ortaya çıkarmaktadır. Böylece öğrenme süreci okulda yapılan öğrenme etkinlikleri ile sınırlı kalmamakta, bireyin gereksinimlerine paralel olarak yaşam boyu devam etmektedir (Sağlam ve ark., 2007). Bilgi okuryazarlığı, yukarıda tanımlanan tüm aşamalarıyla ve bu aşamalara ilişkin yeterlik alanlarını kapsayan en genel anlamıyla, bireyin bilgi ihtiyacının farkına varma, bilgiyi elde etme, örgütleme, anlamlandırma, değerlendirme ve paylaşma boyutlarını içeren çok kapsamlı bir uğraşı alanını ifade etmektedir (Sheehy, 2001). Henderson ve Scheffler'e (2003) göre bilgi okuryazarı olmak, bilgiye ulaşma yollarını bilen ve bilgiyi anlamlandırarak uygun biçimde kullanabilen demektir. Eisenberg ve Johnson (2002) ise bilgi okuryazarlığının; bilgi ihtiyacının tanımlanması, bilginin aranması, bilgi kaynaklarının bulunması, bilgi kaynaklarının kullanılması, bilgiye erişilmesi, iletilmesi ve bilginin değerlendirilmesi temel boyutlarından oluştuğunu belirtmektedir. Nitekim Breivit (1999), bilgi okuryazarlığının öğretmen eğitimi programlarında yer almasının çok acil ve önemli olduğunu belirtmektedir. Bu bağlamda bireylere bilgi okuryazarlığı becerilerinin kazandırılması, yaşam boyu öğrenmenin gelişiminde önemli bir adım olarak kabul edilmektedir (Iannuzzi, Mangrum ve Strichart, 1999). Çünkü öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğinde başarılı olması yaşam boyu sürecek bir öğrenme süreci içinde olmaları ile olanaklıdır (Polat, 2004).

Nitelikli öğretmen yetiştirmeyi amaç edinen öğretmen eğitiminde, bilgi okuryazarlığı becerileri tek başına ele alınan bir nitelik olmayıp, bireyin öğrenmeye ilişkin tutumlarıyla yakından ilişkili olduğu bilinmektedir. Çünkü tutum, genel olarak ruhsal durumunuz ve çevrenizdeki dünya oryantasyonunun bir kombinasyonu olduğu düşünüldüğünde, bilgi okuryazarlığı becerilerinin gelişimine önemli derecede katkı sağlayacağı varsayılmaktadır. Öğretmenlik mesleğinin önemli bir bölümünü oluşturan tutumlar, empatik yaklaşımlarımızdan tutun, sevgi ve nefretlerimize, hoşgörü anlayışımızdan tutun önyargılarımıza kadar geniş bir öğrenme alanını kapsamaktadır. Bu özellikler öğretmenlik mesleğinin en temel özellikleri olarak bilinmektedir. Olumlu tutumlar eğitim etkinliklerindeki verimin kaynağını oluşturduğundan istenilen becerilerin kazanılmasına da katkı sağlamaktadır. Olumlu tutum sadece doğru düşünceleri değil aynı zamanda mutlu olmak için güzel duyguları da ifade eder (Founder, 2011). Çocuğun okulda edindiği olumlu deneyimler, onun gerçek hayatta başarılı olmasına önemli katkı sağlayacaktır. Bu nedenle çocuğun öğrenmeye karşı olumlu tutum geliştirmesini sağlayan etkinliklerin yapılması önemlidir (Mountrose, 2011). Böylece okul ve okula ilişkin tüm uyarıcıların, öğrencilerin istek ve tercihlerine yönelik olarak gerekmektedir. Öğrenme etkinlikleri öğrencilerin aktif katılım gösterdikleri eğlenceli ve eğitsel özelliğe sahip olmalıdır. Öğrenci etkinlik seçme, düzenleme ve değiştirme şansına sahip olmalıdır.

Prokop, Leskova, Kubiato ve Diran (2007) çalışmalarında, bireylerin tutumları ile bilgi edinme becerileri arasında anlamlı düzeyde pozitif yönde bir korelasyon bulmuşlardır. Bu da göstermektedir ki istatistiksel anlamda olumlu tutumlar dersteki başarıyı artırmaktadır. Derse karşı olumlu tutum içinde olan öğrencinin bilişsel, duyuşsal ve devinimsel yönlerden hazırbulunuşluk düzeyleri, motivasyonları ve güdülerini yüksek olur. Liaw, Huang ve Chen (2007) olumlu tutumların; özyeterlik, kullanılabilirlik, hoşlanma ve benzeri duygulardan oluştuğunu ifade etmektedirler. Bireylerde öğrenmeye karşı olumlu tutum geliştirmek için onlara doğru düşünme yollarının olduğu ve güzel duyguların hissedildiği izlenimini veren uygulamalar yapılmalıdır (Founder, 2011). Çocuğun okulda edindiği olumlu deneyimler

onun gerçek hayatta başarılı olmasına önemli katkı sağlamaktadır (Mountrose, 2011). Okula karşı olumlu bir tutum geliştirmek için yapılacak tek şey burada doğru düşünme yollarının olduğu ve güzel duyguların hissedildiği izlenimini vermektir (Founder, 2011). Nitekim tutumlarla davranışlar arasında bir ilişki olduğu kanısı kabul edildiğinde, tutumların davranışları, bir baksa deyişle davranışların da tutumları etkileyebileceği düşüncesi ortaya çıkmaktadır (Arul, 2002). Okula ve öğrenmeye ilişkin olumlu tutumlar, öğrencinin bilgi edinme ve beceri geliştirme gayretini artırır. Böylece bireyin öğrenmeye ilişkin tutumlarının olumlu olması, onların bilgi okuryazarlığı becerilerinin gelişmesine etki etmekte midir? Bu da bireylerin yaşamboyu öğrenme alışkanlıkları kazanmasına yol açabilir mi? Bu çalışma, merak konusu olan bu soruların yanıtlanması amacıyla hazırlanmıştır.

### ***Araştırmanın Amacı***

Bu araştırmanın genel amacı, öğretmen adaylarının öğrenmeye ilişkin tutumları ile bilgi okuryazarlık becerileri düzeyleri arasındaki ilişkinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesidir. Bu genel amaç kapsamında araştırmada şu soruların yanıtı aranmıştır.

1. Öğretmen adaylarının öğrenmeye ilişkin tutum düzeyleri nedir?
2. Öğretmen adaylarının öğrenmeye ilişkin tutum düzeyleri onların kişisel özelliklerine göre farklılık göstermekte midir?
3. Öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlık beceri düzeyleri nedir?
4. Öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlık beceri düzeyleri onların kişisel özelliklerine göre farklılık göstermekte midir?
5. Öğretmen adaylarının öğrenmeye ilişkin tutumları ile bilgi okuryazarlık becerileri arasındaki ilişki düzeyi nedir?

### ***Yöntem***

Bu çalışma tarama modelinde olup tekil ve ilişkisel teknikler kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Tekil tarama tekniği ile öğretmen adaylarının öğrenmeye ilişkin tutum düzeyleri ile bilgi okuryazarlık beceri düzeylerine yönelik görüşleri belirlenmiştir. İlişkisel tarama tekniğiyle de öğretmen adaylarının öğrenmeye ilişkin tutum düzeyleri ile bilgi okuryazarlık beceri düzeyleri arasındaki ilişki düzeyine bakılmıştır.

### ***Evren ve Örneklem***

Araştırmanın çalışma evrenini, 2013–2014 öğretim yılı bahar döneminde Harran Üniversitesi (HRÜ) Eğitim Fakültesinin 3. ve 4. Sınıflarında okuyan öğretmen adayları oluşturmaktadır. HRÜ Eğitim Fakültesinde; Müzik, Resim-İş, Sınıf ve Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretmenliği olmak üzere dört öğretmenlik programı bulunmaktadır. Bu programların 3. ve 4. sınıflarında okuyan toplam öğretmen adayı sayısı 320'dir. Çalışmada öğretmen adaylarının tümüne ulaşılması amaçlandığından örneklem alınmamıştır. Araştırmada kullanılan ölçeklerin her ikisi de 320 öğrenciye gönderilmiş, dönen ölçekler içerisinde 215 tanesi değerlendirilebilir olarak kabul edilmiştir.

### ***Veri Toplama Araçları***

Bu çalışmada veri toplamak amacıyla iki ölçek kullanılmıştır. Bu ölçeklerden ilki, Adıgüzel (2011) tarafından geliştirilen, "Bilgi Okuryazarlığı Ölçeği"dir. Bu Ölçeğin geliştirilmesi aşamasında hesaplanan güvenirlik katsayısı 0.928, bu çalışmada hesaplanan güvenirlik katsayısı ise 0.902'dir. Çalışmada kullanılan ikinci ölçek, Kara (2010) tarafından geliştirilen "Öğrenmeye İlişkin Tutum Ölçeği"dir. "Öğrenmeye İlişkin Tutum Ölçeği"nin geliştirilmesi aşamasındaki güvenirlik katsayısı 0.726 olarak belirlenmiştir. Bu çalışmada ise ölçeğin güvenirlik katsayısı 0.775 olarak hesaplanmıştır. Beşli likert olarak geliştirilen her iki ölçeğin, derecelendirmeleri ve derecelere ilişkin sınırlar Tablo 1'de verilmiştir.

**Tablo 1***Araştırmada Kullanılan Ölçeklerin Derecelendirmeleri ve Sınırları*

| Bilgi Okuryazarlığı Ölçeği | Öğrenmeye İlişkin Tutum Ölçeği | Derecelendirme Sınırları  |
|----------------------------|--------------------------------|---------------------------|
| Her Zaman                  | Tamamen Katılıyorum            | 5 ( $\bar{X}$ =4.20–5.00) |
| Çoğu Zaman                 | Çoğunlukla Katılıyorum         | 4 ( $\bar{X}$ =3.40–4.19) |
| Bazen                      | Kararsızım                     | 3 ( $\bar{X}$ =2.60–3.39) |
| Arasıra                    | Kısmen Katılıyorum             | 2 ( $\bar{X}$ =1.80–2.59) |
| Hiçbir Zaman               | Hiç Katılmıyorum               | 1 ( $\bar{X}$ =1.00–1.79) |

Tablo 1’de görüldüğü gibi araştırmada, her iki ölçekle toplanan verilerin sağlıklı olarak karşılaştırılabilmesi ve yorumlanabilmesi için ölçeklere göre belirlenen derecelendirmeler ve bu derecelendirmelere ilişkin puanlar arasında paralellik sağlanmış ve sınırları belirlenmiştir.

### Veri Analizi

Araştırmada, elde edilen verilerin normal dağılım gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla her iki ölçek ile toplanan verilere ayrı ayrı Kolmogorov-Smirnov Z testi uygulanmıştır. “Bilgi okuryazarlık ölçeği”nin Kolmogorov-Smirnov Z değerleri 3.75 ile 4.40 arasında değişken, “Öğrenmeye İlişkin Tutum Ölçeği”nin Kolmogorov-Smirnov Z değerleri 3.72 ile 4.75 arasında değiştiği görülmüştür. Bu değerler, her iki ölçekle toplanan verilerin tüm değişkenler açısından normal dağılımda olduğunu göstermektedir. Elde edilen verilerin analizinde, araştırmanın alt amaçları doğrultusunda, “aritmetik ortalama ( $\bar{X}$ ), standart sapma (Ss), t-testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA), Tukey HSD testi ve korelasyon tekniklerinden yararlanılmıştır.

### Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde, öğretmen adaylarının öğrenmeye ilişkin tutumları ile bilgi okuryazarlık beceri düzeyi arasındaki ilişkinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesine yönelik olarak elde edilen verilerin istatistiksel analizleri sonucunda ulaşılan bulgulara ve bu bulguların yorumlarına yer verilmiştir.

### Öğretmen Adaylarının Bilgi Okuryazarlık Becerine Sahip Olma Düzeyi

Öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlık beceri düzeyleri ve bu düzeylerin kişisel özelliklerine göre anlamlı düzeyde farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla toplanan verilerin analizleri yapılmıştır. Öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlık beceri düzeylerine ilişkin sayısal veriler Tablo 2’de verilmiştir.

**Tablo 2***Öğretmen Adaylarının Bilgi Okuryazarlık Becerine Sahip Olma Düzeyleri*

|                     | n   | Minimum | Maximum | $\bar{X}$ | Ss   |
|---------------------|-----|---------|---------|-----------|------|
| Bilgi Okuryazarlığı | 215 | 3.45    | 4.20    | 3.83      | .599 |

Tablo 2’de görüldüğü gibi, Öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlık becerilerine sahip olma düzeylerine ilişkin minimum ve maximum değerler yer almaktadır. Buna göre öğretmen adaylarının genel olarak sahip oldukları bilgi okuryazarlık beceri düzeylerine ilişkin görüşlerinin aritmetik ortalamaları ( $\bar{X}$  =3.45) ile ( $\bar{X}$  =4.20) arasında değiştiği görülmektedir. Bu bulgular, öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlık becerilerini çoğu zaman gerçekleştirdikleri ve bilgi okuryazarlığı konusunda üst düzeyde bir beceriye sahip olduklarını göstermektedir. Öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlığın alt boyutlarına ilişkin görüşlerinin aritmetik ortalamaları ise; “bilgi ihtiyacını tanımlama” ( $\bar{X}$  =3.63-3.85), “bilgiye erişme” ( $\bar{X}$  =3.45-3.94) “bilgiyi kullanma” ( $\bar{X}$  =3.64-3.96) ve “bilgiyi kullanmada etik ve yasal

düzenlemeler yapabilmek" ( $\bar{X}=3.91-4.20$ ) arasında değişmektedir. Öğretmen adaylarının sahip olduğu bilgi okuryazarlık beceri düzeylerine ilişkin görüşlerinin; cinsiyet ve not ortalamasına göre anlamlı düzeyde farklılık gösterip göstermediği ile ilgili sayısal veriler Tablo 3'de verilmiştir.

**Tablo 3**

*Öğretmen Adaylarının, Bilgi Okuryazarlık Becerine Sahip Olma Düzeylerine İlişkin Görüşlerinin; Cinsiyet ve Not Ortalamasına Göre t-Testi Sonuçları*

|                |         | n   | $\bar{X}$ | Ss   | sd  | t      | P    |
|----------------|---------|-----|-----------|------|-----|--------|------|
| Cinsiyet       | Kadın   | 115 | 3,82      | ,632 |     |        | .792 |
|                | Erkek   | 100 | 3,79      | ,588 | 213 | .264   |      |
| Not ortalaması | 65 altı | 140 | 3,76      | ,625 | 213 |        |      |
|                | 65 üstü | 75  | 3,91      | ,572 |     | -1.737 | .048 |

Tablo 3'deki verilere göre, öğretmen adaylarının sahip olduğu bilgi okuryazarlık beceri düzeyleri cinsiyet değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılık göstermemiştir [ $t(215) = .264, P>.05$ ]. Ancak göreceli olarak kadın öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlık düzeylerinin erkeklerinkine göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Diğer taraftan öğretmen adaylarının sahip olduğu bilgi okuryazarlık beceri düzeyleri not ortalamasına göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği görülmektedir [ $t(215) = -1.737, P<.05$ ]. Buna göre not ortalaması, Harran Üniversitesinin ders geçme barajı olan 65 sınırını aşan öğretmen adaylarının sahip olduğu bilgi okuryazarlık beceri düzeylerinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının, sahip olduğu bilgi okuryazarlık beceri düzeylerine ilişkin görüşlerinin; bölüm, öğretmenliği tercih nedeni, interneti kullanım amacı ve kendini tanıma düzeylerine göre anlamlı düzeyde farklılık gösterip göstermediği ile ilgili sayısal veriler Tablo 4'te yer almaktadır.

**Tablo 4**

*Öğretmen Adaylarının Bilgi Okuryazarlık Becerine Sahip Olma Düzeylerine İlişkin Görüşlerinin; Bölüm, Öğretmenliği Tercih Nedeni, İnterneti Kullanım Amacı ve Kendini Tanıma Düzeylerine Göre ANOVA Sonuçları*

| Uygulama                  | Değişkenler        | n   | $\bar{x}$ | Ss   | Varyansın Kaynağı      | Kareler Top.              | Sd              | Kareler Ort.  | F     | P    | A.F |
|---------------------------|--------------------|-----|-----------|------|------------------------|---------------------------|-----------------|---------------|-------|------|-----|
| Bölüm                     | 1.Sınıf Öğrt.      | 42  | 3.81      | .517 | Grup içi Gruplar arası | 6.451<br>59.632<br>66.083 | 8<br>205<br>213 | .806<br>339   | 2.380 | .019 | 2-4 |
|                           | 2.Dikab            | 44  | 3.76      | .520 |                        |                           |                 |               |       |      |     |
|                           | 3.Resim            | 52  | 3.82      | .585 |                        |                           |                 |               |       |      |     |
|                           | 4.Müzik            | 77  | 3.84      | .713 |                        |                           |                 |               |       |      |     |
|                           | Total              | 215 | 3.81      | .609 |                        |                           |                 |               |       |      |     |
| Öğretmenlik Tercih Nedeni | Kendi İsteğim      | 118 | 3.79      | .575 | Grup içi Gruplar arası | .232<br>68.190<br>68.422  | 2<br>212<br>214 | .116<br>.375  | .310  | .734 | --- |
|                           | Aile/Çevre Baskısı | 61  | 3.81      | .643 |                        |                           |                 |               |       |      |     |
|                           | İş Garantisi       | 36  | 3.89      | .685 |                        |                           |                 |               |       |      |     |
|                           | Total              | 215 | 3.81      | .609 |                        |                           |                 |               |       |      |     |
| İnternet Kullanma Amacı   | 1. Araştırma       | 87  | 3.96      | .549 | Grup içi Gruplar arası | 3.141<br>65.281<br>68.422 | 3<br>211<br>214 | 1.047<br>.361 | 2.903 | .036 | 1-4 |
|                           | 2. İletişim        | 31  | 3.68      | .587 |                        |                           |                 |               |       |      |     |
|                           | 3. Eğlence         | 15  | 3.75      | .525 |                        |                           |                 |               |       |      |     |
|                           | 4. Bilgi Edinme    | 79  | 3.69      | .665 |                        |                           |                 |               |       |      |     |
|                           | Total              | 215 | 3.81      | .609 |                        |                           |                 |               |       |      |     |
| Kendini Tanıma            | Vasat              | 21  | 3.49      | .507 | Grup içi Gruplar arası | 2.183<br>63.900<br>66.083 | 2<br>212<br>214 | 1.091<br>.351 | 3.108 | .047 | 3-1 |
|                           | İyi                | 134 | 3.78      | .569 |                        |                           |                 |               |       |      |     |
|                           | Çok İyi            | 60  | 3.92      | .660 |                        |                           |                 |               |       |      |     |
|                           | Total              | 215 | 3.80      | .599 |                        |                           |                 |               |       |      |     |

Tablo 4 genel olarak incelendiğinde, öğretmen adaylarının sahip olduğu bilgi okuryazarlık beceri düzeylerinin; okudukları bölüme [ $f(215) 2,380, P<.05$ ], interneti kullanım amacına [ $f(215)= 2,903, P<.05$ ] ve kendini tanıma durumuna [ $f(215) 3,108, P<.05$ ] göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği görülmektedir. Öğretmen adaylarının okudukları bölüme göre baktığımızda, farkın Din Kültürü Ahlak Bilgisi bölümü öğrencileri ile Müzik bölümü öğrencileri arasında olduğu görülmektedir. Böylece bilgi okuryazarlık beceri düzeyi en yüksek olan bölüm Müzik öğretmenliği olurken, onu resim-iş, sınıf öğretmenliği ve din kültürü ahlak bilgisi öğretmenlik programları izlemektedir. Öğretmen adaylarının interneti kullanım amaçlarına göre ise, farkın interneti araştırma amaçlı olarak kullanan öğretmen adayları ile bilgi edinme amaçlı olarak kullanan öğretmen adayları arasında olduğu belirlenmiştir. İnterneti araştırma amaçlı olarak kullanan öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlık beceri düzeylerinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının kendilerini tanıma durumlarına göre baktığımızda farkın kendini çok iyi tanıyanlar ile kendini vasat olarak tanıyanlar arasında, kendini çok iyi tanıyanların lehinde olduğu belirlenmiştir. Diğer taraftan öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlık beceri düzeyleri, öğretmenliği tercih durumlarına göre anlamlı düzeyde farklılık göstermemiştir [ $f(215) = 2.643, P>.05$ ].

### *Öğretmen Adaylarının Öğrenmeye İlişkin Tutum Düzeyleri*

Öğretmen adaylarının öğrenmeye ilişkin tutumlarına yönelik görüşlerinden elde edilen verilerin analizlerine ve yorumlarına bu başlık altında yer verilmiştir. Öğretmen adaylarının öğrenmeye ilişkin tutum düzeylerine ait sayısal veriler Tablo 5’de verilmiştir.

**Tablo 5**

*Öğretmen Adaylarının Öğrenmeye İlişkin Tutum Düzeyleri*

|                         | N   | Minimum | Maximum | $\bar{X}$ | Ss   |
|-------------------------|-----|---------|---------|-----------|------|
| Öğrenmeye İlişkin Tutum | 215 | 2,58    | 4,52    | 3,55      | .364 |

Tablo 5’de görüldüğü gibi, öğretmen adaylarının genel olarak öğrenmeye ilişkin tutum düzeylerine yönelik görüşlerinin aritmetik ortalamaları, ( $\bar{X}=2.58$ ) ile ( $\bar{X}=4.52$ ) arasında değiştiği görülmektedir. Bu bulgu, öğretmen adaylarının öğrenmeye ilişkin tutum düzeylerinin oldukça yüksek olduğunu göstermektedir. Öğrenmeye ilişkin tutumun alt boyutlarına baktığımızda ise Öğretmen adayı görüşlerinin aritmetik ortalamaları; “bilginin doğasına” ( $\bar{X}=4.52 - 3.41$ ), “öğrenmeden beklentilerine” ( $\bar{X}=3.20 - 4.06$ ), “öğrenmede kaygılanmaya” ( $\bar{X}=4.40 - 3.15$ ) ve “öğrenmeye açık olmaya” ( $\bar{X}=4.35 - 2.58$ ) arasında değiştiği belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının öğrenmeye ilişkin tutum düzeylerine yönelik görüşlerinin; cinsiyet ve not ortalamasına göre anlamlı düzeyde farklılık gösterip göstermediği ile ilgili sayısal veriler Tablo 6’da verilmiştir.

**Tablo 6**

*Öğretmen Adaylarının Öğrenmeye İlişkin Tutumlarına yönelik Görüşlerinin; Cinsiyet ve Not Ortalamalarına Göre t-Testi Sonuçları*

|                |         | n   | $\bar{X}$ | Ss   | sd  | t      | p    |
|----------------|---------|-----|-----------|------|-----|--------|------|
| Cinsiyet       | Kadın   | 110 | 3.80      | .329 |     | 3.144  | .002 |
|                | Erkek   | 105 | 3.63      | .382 | 213 |        |      |
| Not ortalaması | 65 altı | 142 | 3.69      | .379 | 213 | -1.504 | .134 |
|                | 65 üstü | 73  | 3.77      | .324 |     |        |      |

Tablo 6’daki verilere göre, öğretmen adaylarının öğrenmeye ilişkin tutum düzeyleri cinsiyet değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılık göstermektedir [ $t(215) = 3.144, P<.05$ ]. Buna göre, kadın öğretmen adaylarının öğrenmeye ilişkin tutum düzeylerinin ( $X=3.80$ ) erkek öğretmen adaylarına ( $X=3.63$ )

göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Diğer taraftan öğretmen adaylarının öğrenmeye ilişkin tutum düzeyleri not ortalamalarına [ $t(215) = -1.504, P > .05$ ] göre anlamlı düzeyde farklılık göstermediği görülmektedir. Buna göre, not ortalaması öğretmen adaylarının öğrenmeye ilişkin tutum düzeylerine etki eden bir faktör olmadığı söylenebilir. Öğretmen adaylarının, öğrenmeye ilişkin tutum düzeyleriyle ilgili görüşlerinin; bölüm, öğretmenliği tercih nedeni, interneti kullanım amacı ve kendini tanıma düzeylerine göre anlamlı düzeyde farklılık gösterip göstermediğine ilişkin sayısal veriler Tablo 7’de yer almaktadır.

**Tablo 7**

*Öğretmen Adaylarının Öğrenmeye İlişkin Görüşlerinin; Bölüm, Öğretmenliği Tercih, İnterneti Kullanım Amacı ve Kendini Tanıma Düzeylerine Göre ANOVA Sonuçları*

| Uygulama                   | Değişkenler        | n   | $\bar{X}$ | Ss   | Varyansın Kaynağı | Kareler Top. | Sd  | Kareler Ort. | F     | P    | A.F |
|----------------------------|--------------------|-----|-----------|------|-------------------|--------------|-----|--------------|-------|------|-----|
| Bölüm                      | 1.Sınıf Öğrt.      | 39  | 3.80      | .329 | Grup içi          |              |     |              |       |      |     |
|                            | 2.I-DİKAB Öğr      | 45  | 3.85      | .293 |                   |              |     |              |       |      |     |
|                            | 3.Resim-İş Öğr     | 54  | 3.66      | .377 | Gruplar arası     | 1.567        | 3   | .522         | 4.133 | .007 | 2-4 |
|                            | 4. Müzik Öğrt      | 77  | 3.63      | .383 |                   | 22.881       | 211 | .126         |       |      |     |
|                            | Total              | 215 | 3.72      | .364 |                   | 24.449       | 214 |              |       |      |     |
| Öğretmenliği Tercih Nedeni | Kendi İsteğim      | 129 | 3.71      | .371 | Grup içi          |              |     |              |       |      |     |
|                            | Aile/Çevre Baskısı | 47  | 3.73      | .332 |                   | .059         | 2   | .029         | .219  | .804 | --- |
|                            | İş Garantisi       | 39  | 3.75      | .384 | Gruplar arası     | 24.390       | 212 | .134         |       |      |     |
|                            | Total              | 215 | 3.72      | .364 |                   | 24.449       | 214 |              |       |      |     |
|                            |                    |     |           |      |                   |              |     |              |       |      |     |
| İnterneti Kullanma Amacı   | Araştırma          | 75  | 3.74      | .388 | Grup içi          | .454         | 3   | .151         | 1.142 | .333 | --- |
|                            | İletişim           | 28  | 3.74      | .339 |                   | 23.995       | 211 | .133         |       |      |     |
|                            | Oyun-Eğlence       | 40  | 3.61      | .325 | Gruplar arası     | 24.449       | 214 |              |       |      |     |
|                            | Bilgi Edinme       | 72  | 3.74      | .369 |                   |              |     |              |       |      |     |
|                            | Total              | 215 | 3.72      | .364 |                   |              |     |              |       |      |     |
| Kendini Tanıma             | Vasat              | 25  | 3.48      | .336 | Grup içi          | 1.378        | 2   | .689         | 5.434 | .005 | 1-3 |
|                            | İyi                | 128 | 3.70      | .364 |                   | 23.071       | 212 | .127         |       |      |     |
|                            | Çok İyi            | 62  | 3.82      | .342 | Gruplar arası     | 24.449       | 214 |              |       |      |     |
|                            | Total              | 215 | 3.72      | .364 |                   |              |     |              |       |      |     |
|                            |                    |     |           |      |                   |              |     |              |       |      |     |

Tablo 7 incelendiğinde, öğretmen adaylarının öğrenmeye ilişkin tutum düzeylerinin; okudukları bölüme [ $f(215) 4.133, P > .05$ ] ve kendini tanıma durumuna [ $f(215) 5.434, P > .05$ ] göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Farkın kaynağını belirlemek amacıyla yapılan Tukey HSD testi sonucunda, söz konusu farkın; bölüm bazında din kültürü ahlak bilgisi bölümü ile müzik öğretmenliği bölümü öğrencileri arasında din kültürü ahlak bilgisi öğrencileri lehinde ve kendini tanıma durumuna göre kendini çok iyi tanıyanlar ile kendini vasat düzeyde tanıyanlar arasında kendini çok iyi tanıyanlar lehinde olduğu belirlenmiştir. Diğer taraftan öğretmen adaylarının öğrenmeye ilişkin tutum düzeyleri, öğretmenliği tercih nedenine [ $f(215)= .219, P > .05$ ] ve interneti kullanım amacına [ $f(215)= 1.142, P > .05$ ] göre anlamlı düzeyde farklılık göstermediği görülmektedir. Bu bulgulara dayalı olarak öğretmen adaylarının öğretmenliği tercih etme nedenleri ve interneti kullanım amaçları onların öğrenmeye ilişkin tutum düzeylerine etki eden faktörler olmadığı söylenebilir.

#### **Öğretmen Adaylarının Öğrenmeye İlişkin Tutumları İle Bilgi Okuryazarlık Becerileri Arasındaki İlişki Düzeyi**

Öğretmen adaylarının öğrenmeye ilişkin tutumları ile sahip oldukları bilgi okuryazarlık beceri düzeyleri arasındaki ilişki düzeyini belirlemek amacıyla yapılan varyans analizi sonucuna göre etkinin .05 anlamlılık düzeyinde anlamlı çıktığı belirlenmiştir [ $f(215) = 6.325, P < .05$ ]. Bu anlamlı etkinin hem genel olarak hem de alt boyutlar düzeyinde yönünü ve düzeyini belirlemek amacıyla yapılan korelasyon işlemi sonucunda elde edilen bulgular Tablo 8’de verilmiştir.

**Tablo 8**

*Öğretmen Adaylarının Öğrenmeye İlişkin Tutumları İle Sahip Oldukları Bilgi Okuryazarlık Becerileri Arasındaki İlişki Düzeyi*

|      | BOY  | BİT  | BE  | BK   | EYDU | ÖİT  | ÖD    | ÖB   | ÖK  | ÖAO  |
|------|------|------|-----|------|------|------|-------|------|-----|------|
| BOY  | --   |      |     |      |      |      |       |      |     |      |
| BİT  | 890  | --   |     |      |      |      |       |      |     |      |
| BE   | 914  | 830  | --- |      |      |      |       |      |     |      |
| BK   | 832  | 671  | 714 | ---  |      |      |       |      |     |      |
| EYDU | 667  | 400  | 401 | 470  | ---- |      |       |      |     |      |
| ÖİT  | 183  | 163  | 206 | 101  | 104  | ---- |       |      |     |      |
| ÖD   | 559  | 179  | 192 | 140  | 172  | 559  | ----- |      |     |      |
| ÖB   | -021 | -023 | 019 | -042 | -044 | 717  | 054   | ---- |     |      |
| ÖK   | 191  | 191  | 207 | 102  | 098  | 814  | 240   | 542  | --- |      |
| ÖAO  | 166  | 135  | 187 | 109  | 094  | 734  | 390   | 317  | 466 | ---- |

Tablo. 8'deki kısaltmalar: *BOY Bilgi okuryazarlığı, BİT bilgi ihtiyacını tanımlama, BE bilgiye erişme, BK Bilgiyi kullanma, EYDU etik ve yasal düzenlemelere uyma, ÖİT öğrenmeye ilişkin tutumlar, ÖD bilginin doğasına, ÖB öğrenmeden beklentilerine, ÖK öğrenmede kaygılanmaya, ÖAO öğrenmeye açık olma*

Tablo 8'de görüldüğü gibi, öğretmen adaylarının öğrenmeye ilişkin tutumları ile sahip oldukları bilgi okuryazarlık becerileri arasındaki ilişki düzeyini ve bu ilişkinin yönünü belirlemek amacıyla korelasyon analizi yapılmıştır. Öğretmen adaylarının genel olarak öğrenmeye ilişkin tutumları ile sahip oldukları bilgi okuryazarlık becerileri arasında düşük düzeyde ve pozitif yönde ( $r=.183$ ) bir ilişkinin olduğu belirlenmiştir. Bu bulguya göre, öğretmen adaylarının öğrenmeye ilişkin olumlu tutumları arttıkça buna paralel olarak bilgi okuryazarlık beceri düzeyleri de düşük düzeyde bir artış gösterdiği söylenebilir. Öte yandan öğrenmeye ilişkin tutum ölçeğinin alt boyutları ile bilgi okuryazarlığı ölçeğinin alt boyutları arasındaki ilişkinin düzeyini belirleyen korelasyon değerlerinin  $r=-.21$  ile  $r=.206$  arasında değiştiği görülmektedir. Bu iki değer arasındaki tüm değerlerin değişkenler arasındaki ilişkinin düşük düzeyde olduğunu göstermektedir.

### Sonuç ve Tartışma

Bu çalışmada elde edilen bulgulara dayalı olarak, öğretmen adaylarının genel olarak bilgi okuryazarlığının gerektirdiği becerilere çoğu zaman sahip oldukları anlaşılmıştır. Öğretmen adayları sahip oldukları bilgi okuryazarlık becerilerini en yüksek düzeyde gerçekleştirdikleri alt okuryazarlık alanı, "bilgiyi kullanmada etik ve yasal düzenlemelere uyma" olurken, bunu "bilgiyi kullanma", "bilgi ihtiyacını tanımlama" ve "bilgiye erişme" alanları takip etmektedir. Yasal ve etik denetimin düzenli yapılması nedeniyle öğretmen adaylarının, bilgiyi kullanmada etik ve yasal düzenlemeler yapabilme konusunda daha hassas davrandıkları ve bu konuda üst düzey bir beceriye sahip oldukları söylenebilir. Gömleksiz (2004) çalışmalarında, öğretmen adaylarının bilgiye ulaşmada en çok; internet, medya, kitap, kütüphane, makale, uzman kişi ve ansiklopedi gibi bilgi kaynaklarını kullandıklarını belirterek, bilgi okuryazarlığın bir alt boyutu olan "bilgiye erişme"de öğretmen adaylarının en çok kullandıkları bilgi kaynaklarına dikkat çekmektedir. Aynı şekilde Sağlam ve ark. (2007) tarafından yapılan çalışmada, araştırma görevlilerinin bilgi okuryazarlık beceri düzeylerinin en yüksek olduğu alt alanın "bilgiyi kullanmada kültürel, etik, yasal ve sosyal düzenlemeleri kabul etme" olduğu, en düşük oldukları alt alan ise, "erişilen bilgiyi değerlendirme" alanı olduğu belirlenmiştir. Bu bulgu da çalışmamızda ulaşılan "Öğretmen adayları sahip oldukları bilgi okuryazarlık becerilerini en yüksek düzeyde gerçekleştirdikleri alt okuryazarlık alanı, (bilgiyi kullanmada etik ve yasal düzenlemelere uyma) olduğu" sonucunu desteklemektedir. Yine Adıgüzel (2009) "öğretmen adaylarıyla yaptığı çalışmada, öğretmen adaylarının; erişilen bilgiyi düzenleme, yorumlayarak sonuçlar ortaya koyma ve bilgiyi sorunların çözümünde kullanma konusunda çok az zorlandıkları, eriştikleri bilgiyi çoğu zaman doğru yapılandırdıkları ve

değerlendirdikleri, bilgi edinmede ve kullanmada etik ve yasal düzenlemeleri kabul etmede her zaman hassas ve dikkatli oldukları sonucuna ulaşmıştır” bulgusu çalışmamızın sonuçlarını destekler niteliktedir.

Öğretmen adaylarının genel olarak öğrenmeye ilişkin tutum düzeylerinin oldukça yüksek olduğu belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının öğrenmeye ilişkin tutumlarının alt boyutlara göre en olumlu tutumun “bilginin doğasına” yönelik olduğu, bunu, “öğrenmede kaygılanmaya”, “öğrenmeye açık olma” ve “öğrenmeden beklentiler” boyutları takip etmektedir. Braten (2006) yürüttü çalışmada, öğrencilerin bir konuyu öğrenmeye ilişkin tutumlarının, öğrenme aktivitelerine katılımlarını yönlendirdiği sonucuna varmıştır. Bu sonuç, çalışmamızdaki “öğretmen adaylarının öğrenmeye ilişkin tutumlarının yüksek olması” sonucu ile örtüşmektedir. Yine çalışmamızın sonuçlarını destekleyen bir araştırmada Karasakaloğlu (2012) tarafından gerçekleştirilmiştir. Karasakaloğlu’nun, (2012) sınıf öğretmeni adaylarının okuduğunu anlama üzerine yaptığı çalışmada, sınıf öğretmeni adaylarının öğrenme ve ders çalışma stratejilerini orta düzeyin üstünde kullandıkları saptanmıştır. Erdamar (2010), öğretmen adaylarının ders çalışmaya yönelik tutumları, kendini başarılı algılama, fakülte ve öğretim elemanlarına karşı olumlu tutum oluşturma arasında olumlu bir ilişki olduğunu belirlemiştir. Erdamar’ın bu sonucu, olumlu tutumların öğrenmeyi kolaylaştırdığını ispatladığı gibi çalışmamızın sonucunu da desteklemektedir.

Öğretmen adaylarının sahip olduğu bilgi okuryazarlık beceri düzeyleri; cinsiyet ve öğretmenliği tercih nedenlerine göre anlamlı düzeyde farklılık göstermemiştir. Diğer taraftan, öğretmen adaylarının sahip olduğu bilgi okuryazarlık beceri düzeyleri; not ortalamalarına, okudukları bölüme, interneti kullanım amacına ve kendilerini tanıma durumlarına göre anlamlı düzeyde farklılık göstermiştir. Bu sonuca göre, not ortalaması ders geçme barajını aşan öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlık düzeyleri, sınıf geçme barajını aşamayanlara göre daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Okudukları bölüme göre incelendiğinde, bilgi okuryazarlık düzeyi en yüksek olan bölüm müzik öğretmenliği olurken, onu resim-iş, sınıf öğretmenliği ve din kültürü ahlak bilgisi öğretmenlikleri takip etmektedir. İnterneti araştırma amaçlı olarak kullanan öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlık düzeylerinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının kendilerini tanıma durumlarına göre baktığımızda farkın kendini çok iyi tanıyanlar ile kendini vasat olarak tanıyanlar arasında, kendini çok iyi tanıyanların lehinde olduğu belirlenmiştir. Adıgüzel (2009) çalışmasında, öğretmen adaylarının bilgi edinmede zorlanma düzeyine ilişkin görüşlerinin, interneti kullanma amacına göre anlamlı düzeyde farklılık göstermediğini bulmuştur. Çavuş ve Göktaş (2006) araştırmalarında, internetten yararlanma oranının daha çok bilgi edinim amaçlı olduğu, bunu sırasıyla sosyal ve ticari amaçlı kullanımın takip ettiğini belirlemiştir. Her iki çalışmada ulaşılan sonuçlar çalışmamızın sonuçlarıyla uyuşmakta ve çalışmamızı desteklemektedir.

Öğretmen adaylarının öğrenmeye ilişkin tutum düzeyleri; not ortalamalarına, öğretmenliği tercih nedenlerine ve interneti kullanım amaçlarına göre anlamlı düzeyde farklılık göstermemiştir. Diğer taraftan, öğretmen adaylarının öğrenmeye ilişkin tutum düzeyleri; cinsiyetlerine, okudukları bölüme ve kendilerini tanıma durumlarına göre anlamlı düzeyde farklılık göstermiştir. Kadın öğretmen adaylarının öğrenmeye ilişkin tutumlarının erkeklere oranla daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Okudukları bölüme göre incelendiğinde, öğrenmeye ilişkin tutum düzeyi en yüksek olan bölüm din kültürü ahlak bilgisi öğretmenliği olurken, bunu sınıf öğretmenliği, resim-iş ve müzik öğretmenlikleri takip etmektedir. Öğretmen adaylarının kendilerini tanıma durumlarına göre baktığımızda kendini çok iyi tanıyanların öğrenmeye ilişkin tutum düzeylerinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Braten (2006) internet temelli öğrenme konusunda yürüttüğü çalışmanın sonuçlarına göre, öğrencilerin bir konuyu öğrenmeye ilişkin tutumlarının, öğrenme aktivitelerine katılımlarını yönlendirdiği sonucuna varılmıştır.

Öğretmen adaylarının sahip olduğu bilgi okuryazarlık becerileri ile öğrenmeye ilişkin tutumları arasında anlamlı düzeyde bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Bu bulgu öğretmen adaylarının öğrenmeye ilişkin olumlu tutum içinde olmalarını onların öğrenmeye ilişkin çabalarının artmasını ve bilgi okuryazarlık becerilerine sahip olma isteklerinin oluşmasını sağlayacaktır. Çalışmada elde edilen bu ilişkinin pozitif yönde ve düşük düzeyde olduğunun belirlenmesi de manidardır. Böylece, öğretmen

adaylarının bilgi okuryazarlık beceri düzeyleri arttıkça öğrenmeye ilişkin tutum düzeyleri de buna paralel olarak düşük düzeyde bir artış göstereceği anlaşılmaktadır. Çünkü öğretmen adaylarının olumlu tutumları arttıkça onların sahip olduğu bilgi okuryazarlık beceri düzeyleri hem artacak hem de nitelik kazanacaktır. Diğer tarafta bu artışın düşük düzeyde görünmesi öğretmen adaylarının tutumları ile ilgili değil, sahip oldukları bilgi okuryazarlık beceri düzeylerini doğru yönlendirememelerinden kaynaklanıyor olabilir. Prokop, Leskova, Kubiato ve Diran (2007), çalışmalarında, insanların tutumları ve bilgi düzeyleri arasında anlamlı düzeyde pozitif yönde bir ilişkinin olduğu belirlemişlerdir. Bu sonuç çalışmamızın sonuçlarını önemli derecede güçlendirmektedir.

Elde edilen bu sonuçlar genel olarak değerlendirildiğinde, yaşam boyu öğrenmenin zorunluluğu günümüzde öğretmen adaylarının öğrenmeye ilişkin olumlu tutum geliştirmelerini gerekli kılmaktadır. Bu gereklilik kapsamında öğretmen adaylarının bilgi okuryazarlık beceri düzeylerinin yüksek olması bir zorunluluktur. Öğrenmeye ilişkin olumlu tutumların bilgi okuryazarlık becerilerini de artırdığı sonucunu dikkate aldığımızda, öğretmen adaylarının hizmet öncesi eğitimlerinde bilgi edinme becerilerine sahip olmaları sağlanmalı ve bilgiye ulaşmada karşılaştıkları zorluklar giderilmeli, bu becerilerin gelişiminde sürekliliğini mümkün kılan bir ortam oluşturulmalıdır. Öğretmen adaylarının bilgiye erişimde ve bilgi edinmede bilgisayar ve internet kaynaklarında sıkça yararlandıkları belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının bilgi edinme ve yapılandırma en çok kullandıkları bilgisayar ve internet kaynaklarına kolay ve güvenli bir şekilde erişimleri sağlanmalıdır.

### Kaynakça

- Adıgüzel, A. (2011). Bilgi okuryazarlığı ölçeğinin geliştirilmesi, *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17, 15-28.
- Adıgüzel, A. (2009). Sınıf öğretmenlerinin öğrenme etkinliklerini düzenleme ve gerçekleştirme çabalarında zorlanma düzeyleri, *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, Aralık VI(II), 89-110.
- Adıgüzel, A. (2005). Avrupa birliğine uyum sürecinde öğretmen niteliklerinde yeni bir boyut: Bilgi okuryazarlığı. *Milli Eğitim Dergisi*, 167, 355-363.
- Arul, M.J. (2002). Measurement of attitudes. Retrieved March 15, 2014 from <http://www.geocities.com/arulmj/atti2-b.html>.
- Breivik, P. S. (1999). Take II- Information literacy: Revolution in education. *Reference Service Review*, 27(3), 271-275.
- Braten I., & Stromso H. I. (2006). Epistemological beliefs, interest, and gender as predictors of internet based learning activities, *Computer in Human Behavior*, 22, 1027-1042.
- Çavuş, H. ve Göktaş, İ. (2006). Eğitim fakültesinde öğrenim gören öğrencilerin internetten yararlanma nedenleri ve kazanımları, *Yüzüncüyıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(2), 56-78.
- Eisenberg, M.B. & Johnson, D. (2002). *Learning and teaching information technology computer skills in context*. Syracuse. New York: ERIC Clearinghouse on Information Resources.
- Erdamar, G. (2010). Öğretmen adaylarının ders çalışma stratejilerini etkileyen bazı değişkenler. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 38,82-93.
- Founder, D.B. (2011). Positive attitude: Good thoughts, delusions, or a self-controlled mind. Retrieved November 11, 2013 from <http://www.teach-kids-attitude-1st.com/positive-attitude.html>.
- Iannuzzi, P., Mangrum, C. T. & Strichart, S. (1999). *Teaching Information Literacy Skills*. Boston: Allyn and Bacon.
- Henderson, Martha V. & Scheffler, Anthony J. (2003). New literacies, standards and teacher education. *Education*, 124(2), 390-396.
- Gömleksiz, M. N. (2004). Kitap okuma alışkanlığına ilişkin bir tutum ölçeğinin geçerlik ve güvenirliği. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(2), 185-195.

- Kara, A. (2010). Öğrenmeye ilişkin tutum ölçeğinin geliştirilmesi, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(32), 049-062.
- Karasakaloğlu, N. (2012). Sınıf öğretmeni adaylarının okuduğunu anlama stratejileri ile öğrenme ve ders çalışma stratejileri arasındaki ilişki. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 12(3), 1921-1950.
- Liaw, S-S, Huang, H-M. & Chen, G-D. (2007). Surveying instructor and learner attitudes towards e-learning, *Computers and Education*, 49, 1066-1080.
- Mountrose, P. (2011). Creating a positive school attitude 10 timely tips for success, <http://www.gettingthru.org/ktips.htm> Erişim Tarihi 24.11.2013.
- Polat, C. (2004). Üniversitelerde bilgi okuryazarlığı programlarının geliştirilmesi: Hacettepe Üniversitesi örneği. Yayınlanmamış doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Prokop, P., Leskova, A., Kubiato, M. & Diran, C. (2007). Slovakian students' knowledge of and attitudes toward biotechnology. *International Journal of Science Education*, 29(7), 895-907.
- Sağlam, M. Adıgüzel, A. Kara, D.A ve Özönay, İ.Z. (2007) "Araştırma görevlilerinin bilgi okuryazarlığı beceri düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi", III. Ulusal Lisansüstü Eğitim Sempozyumunda sunulmuştur (17-20 Ekim 2007),Eskişehir.
- Sheehy, E. J. (2001). *Student teacher mentoring program: Teacher training for information literacy in the classroom*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. State University of New York, Albany.

### Extended Abstract

#### The Investigation of Different Variables of the Relationship between Teachers Candidates' Attitudes for Learning and Information Literacy Skills

The positive experiences a child gained in the school will contribute to his real life by leading him to be successful. Thus, does the case that individuals have positive attitudes toward learning affect their development of information literacy skills? Can it lead individuals to acquire lifelong learning habits? This study is designed to answer these questions, which are subject of curiosity.

The overall purpose of this study is to the investigation of different variables of the relationship between teachers candidates' attitudes for learning and information literacy skills. The following questions were sought to be answered under the overall purpose of this study

What is the level of teacher candidate's attitudes for learning?

1. Do the levels of teacher candidates' attitudes toward learning show significant difference according to their personal features?
2. What is the level of teacher candidates' information literacy skills?
3. Do the levels of teacher candidates' information literacy skills show significant difference according to their personal features?
4. What is the level of relationship between teachers candidates' attitudes for learning and information literacy skills

The universe of this study consists of 320 teacher candidates attending Harran University's Education Faculty 3rd and 4th grades in the academic year of 2013-2014 (fall term). The number of volunteering teacher candidates in the study is 215. Information Literacy and Attitude for Learning Scales were used to collect data in the study. The validity and reliability for two scales developed in the form of five-point Likert scale was checked. In the study, normality tests were employed separately to both scales' data to determine whether the data obtained show normal distribution. Kolmogorov-Smirnov Z values of "Information Literacy Scale" were seen to change between 3.75 and 4.40 and those of "Attitudes for Learning Scale" were seen to change between 3.72 and 4.75. These values show both scale's data show normal distribution in terms of all variables. In the analysis of the research, mean ( $\bar{X}$ ),

standard deviation (SD)", t-test, one-way analysis of variance (ANOVA), Tukey HSD test and correlation techniques were utilized in line with sub-purposes.

Based on the data obtained in this study, it is understood that teacher candidates perform skills under information literacy. The literacy behavior that teacher candidates perform highest is "ethics in using information and complying with regulations" followed by "using information", "describing information need" and "accessing to information". Teacher candidates' attitudes towards learning in general were found to be quite high. The most positive attitude among teacher candidates' learning attitudes according to sub-dimensions is about "the nature of information" followed by the sub dimensions of "getting worried in learning", "being open to learning" and "expectations from learning".

Teacher candidates' information literacy skill levels did not display significant differences according to gender and the reasons for preferring teaching profession. However, there were found significant differences according to variables of their average grades, departments, purpose of using internet and knowing themselves. In line with this finding, it was determined that teacher candidates' information literacy levels are higher for candidates that scored over the threshold of passing the course compared to those who got lower marks. When analyzed according to the department they attend, it was found out that music teaching department has the highest level of information literacy followed by art, class teaching and religion ethics teaching departments. The internet use purposes were analyzed, which revealed that teacher candidates using internet with the purpose of research have higher levels of information literacy. When teacher candidates' levels of self-knowing were analyzed, the significant change was found to be in favor of the ones that know or recognize themselves very well compared to others that know themselves at medium level.

Teacher candidates' attitude levels toward learning did not change significantly according to their average grades, reasons for preferring teaching profession and their purpose of internet. However, their attitude levels for learning showed significant difference according to their gender, departments they attend, self-knowing levels. Girls' attitudes for learning were found to be higher than boys. When analyzed according to the department they attend, it was found that religion and ethics department teacher candidates have the highest attitude towards learning, followed by class teaching and art, music teaching departments. Teacher candidates that know themselves very well have higher levels of attitude toward learning.

According the results of the analysis, there is a significant relationship between teacher candidates' information literacy skills and their attitudes towards learning. This relationship is positive and at low level. Thus, it is understood that when teacher candidates' information literacy skills increase their attitudes toward learning will also increase in parallel at low level.

An overall evaluation of the results show that teacher candidates should be provided with information acquisition skills in pre-service period and the problems that inhibit them in accessing to information should be handled. The necessity of lifelong learning makes it mandatory for teacher candidates to develop a positive attitude towards learning. Teacher candidates' access to computers and Internet resources, the most commonly used tools in accessing to information, should be provided to them in an easy and secure way.